fd.

Studie: corona heeft Nederland €65 mrd aan bbp gekost



Cor de Horde

Lege winkelstraten 's avonds tijdens de laatste lockdown, eind 2021. Foto: Jeffrey Groeneweg/ANP

In het kort

- De economie heeft een opdoffer van €65 mrd gekregen van corona.
- Dat is de optelsom van de periode waarin het bbp achterbleef.
- Inmiddels is de economie terug op het oude groeipad.

De Nederlandse economie heeft flink moeten incasseren als gevolg van alle coronamaatregelen. Hoewel de omvang van de economie weer terug is op het 'oude' pad, heeft corona €65 mrd aan gemist bbp (bruto binnenlands product) gekost, stelt hoogleraar econometrie Philip Hans Franses in een studie die is gepubliceerd door vakblad ESB.

Het is voor het eerst dat een berekening is gemaakt van de schade aan de totale economie. Bij eerdere schattingen ging het doorgaans om de kosten die de overheid heeft gemaakt. Vorig jaar raamde de Algemene Rekenkamer de totale kosten voor de crisismaatregelen (zoals een vergoeding voor werkgevers om personeel door te betalen) in 2020, 2021 en 2022 op ruim €85 mrd.

Franses kijkt naar hoe het bbp, waarin niet alleen de overheidsuitgaven maar de hele economie is vervat, zich heeft ontwikkeld. Corona bereikte Nederland begin 2020 en al vrij snel werden ongekende maatregelen genomen, zoals de sluiting van complete sectoren, waaronder winkels en horeca. De econometrist, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, heeft de bbp-lijn vanaf eind 2019 doorgetrokken volgens het oude patroon, om te voorspellen wat er gebeurd zou zijn zonder corona. Er ontstaat een zaagtandgrafiek omdat hij werkt met kwartaalcijfers, en die kennen seizoenspatronen.

'V-vormig herstel'

De omvang van de economie blijkt inmiddels weer op dat 'oude' pad aanbeland. 'Een V-vormig herstel', concludeert Franses in zijn artikel. Tijdens de pandemie was het lange tijd onzeker of Nederland weer zou terugkeren op het oude pad — dat werd destijds als het gunstigste scenario gezien — of dat de economie zou achterblijven. Sinds het derde kwartaal van 2021 zit de economie weer min of meer op het niveau waarop die zonder corona zou zitten. Ook de laatste, relatief milde lockdowns aan het einde van dat jaar, die begin 2022 snel werden teruggedraaid, brachten in dat beeld geen verandering.

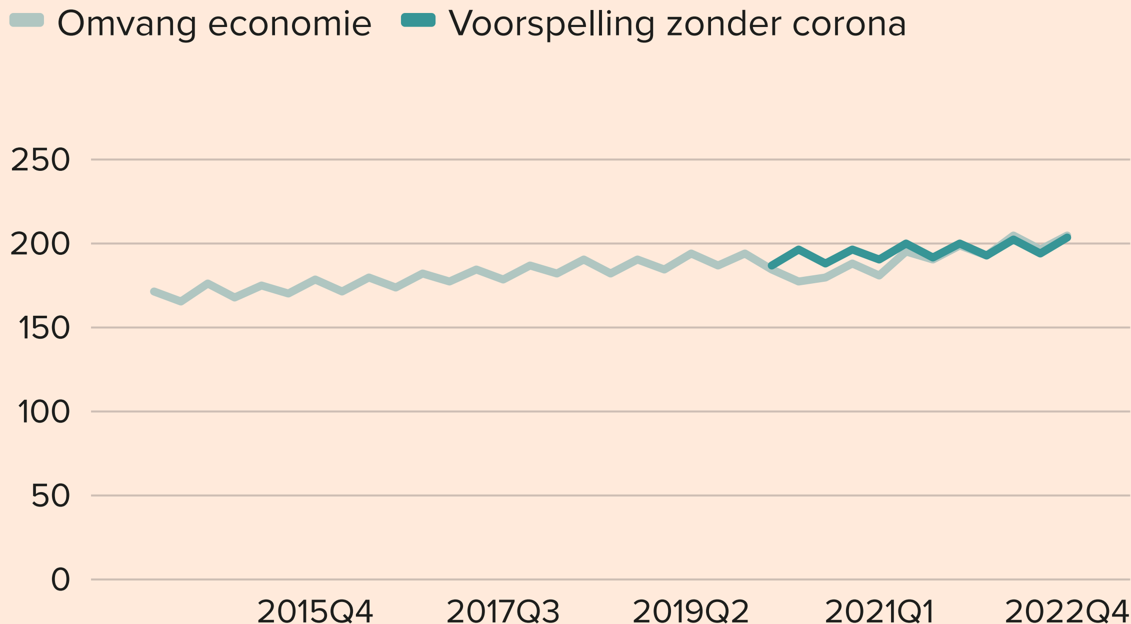
Hoewel de economie dus weer terug is op het oude groeipad, is de schade toch niet nul, beargumenteert Franses. Want 'het misgelopen bbp is niet ingehaald'. Oftewel: om de ontstane schade te herstellen, had de economie nu boven het oude pad moeten zitten. En dat is niet het geval.

Duur kwartaal

Zes kwartalen lang onder het normale groeipad betekent opgeteld €65 mrd aan misgelopen bbp en dat is €3700 per inwoner. Het 'duurste' kwartaal — waarin de economie het verst in de min ging ten opzichte van het basispad — was het tweede van 2020, met een min van ruim €20 mrd. Toen gingen hele sectoren op slot. Ook in het eerste kwartaal van 2021 was er veel schade. Toen was er opnieuw een lockdown, dit keer met een avondklok. Pas na het op gang komen van de vaccinaties ging het aantal besmettingen omlaag en werden de maatregelen versoepeld.

Coronadipje

Economie (bbp per kwartaal in €mrd) zes kwartalen onder het normale pad



 Bron: ESB

Daarmee lijkt de schade van de pandemie in Nederland minder groot te zijn dan die van de kredietcrisis. In 2009 ging het bbp fors omlaag na problemen bij vele banken, waaronder Fortis/ABN Amro en ING in Nederland. Enkele jaren later volgde de eurocrisis. Destijds herstelde de economie zich ook wel weer, maar kwam het bbp nooit meer op het 'oude' pad, laat staan dat de dip is goedgemaakt. Econoom Bas Jacobs heeft het gat wel eens ingeschat op bijna 6% van het totale bbp, jaren achter elkaar.

Bij zowel deze berekening als die van Franses hangt alles af van de inschatting van het 'oude' groeipad, die als referentie dient. Het is nooit met zekerheid te zeggen of dit pad zonder corona of zonder kredietcrisis werkelijkheid zou zijn geworden.

Lees ook



Kabinet vreest grote uitvoeringsproblemen bij innen van coronaschuld